

Uhattu Elämä

Sinebrychoffin taidemuseo

Avajaispuhe 12.2.2020

Liisa Rohweder, pääsihteeri WWF Suomi

Kiitoksia kunniasta pitää Uhattu elämä -näyttelyn avajaispuheenvuoro. Tänään avattavassa näyttelyssä on esillä ihmisen näkemyksiä eläimistä ja luonnosta 1500-luvulta nykypäivään. Teokset vievät meidät tuttuun Suomen luontoon ja kauas trooppisiin sademetsiin, savanneille ja aavikoille. Maisemiin uppoutuessa voi aistia metsän syleilyn, puron solinan ja aavikon hehkuvan kuumuuden.

Uhattu elämä -näyttely kuhisee elämää: sarvikuonoja, tiikereitä, karhuja, haukkoja, etanoita, liskoja, käärmeitä, perhosia ja kovakuoriaisia. Näyttelyn aihe on ajankohtainen, sillä ilmastonmuutos ja luonnon köyhtyminen kaventavat elämän mahdollisuuksia kaikkialla maapallolla. Näyttely johdattaa meidät miettimään omaa suhdettamme luontoon ja sen myötä aikamme suurimpia haasteita ja niiden ratkaisuja.

Miten ihmisen ja luonnon rinnakkaiselo on onnistunut? Valitettavan huonosti, sillä suuri osa näyttelyn meille välittämästä kauniista on tällä hetkellä uhattuna. Maapallon selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat pienentyneet keskimäärin 60 prosenttia viimeisten vajaan 50 vuoden aikana ja miljoonaa kasvi- ja eläinlajia uhkaa sukupuutto. Käynnissä on maailmanlaajuinen sukupuuttoaalto, joka on ensimmäistä kertaa ihmisen aiheuttama.

Valitettavia esimerkkejä riittää: olemme menettäneet noin 95% maapallon sarvikuonoista ja tiikereistä ja joka päivä noin 55 norsua salametsästetään syöksyhampaidensa takia. Suomessa erittäin uhanalaisen ahman metsästys on sallittua ja töyhtötiäisten määrä on romahtanut liian intensiivisen metsätalouden vuoksi.

Taide on vuosisatojen ajan osallistunut keskusteluun luonnon ja ihmisen välisestä vuorovaikutuksesta. Eläinten kautta ihminen on katsonut myös itseään. Uhattu elämä -näyttely herättää pohtimaan, miten ihmisen suhde luontoon on vaihdellut eri aikakausina. Näyttely ajaa katsojan myös väistämättä pohtimaan omaa luontosuhdettaan, tietoisesti tai tiedostamatta.

Näyttely pyytää meitä oivaltamaan, että nykyinen länsimainen ajattelumalli, joka nostaa ihmisen luonnon yläpuolelle ja jossa eläinten ja luonnon ajatellaan olevan ainoastaan ihmisiä varten, on johtanut nykyiseen ympäristökriisiin – siihen, että elämä on uhattuna.

Näyttely viestii, että luonto on tärkeä myös itsessään ja me ihmiset olemme osa kokonaisuutta. Nyt on vihdoin aika ymmärtää, että meidän ihmisten on löydettävä tasapaino luonnon kanssa. Kyse on ihmiskunnan tulevaisuudesta, sillä koko elämämme rakentuu luonnon varaan. Luonnosta huolehtiminen tarkoittaa viime kädessä sitä, että

meillä on ruokaa, vettä, lääkkeitä ja virkistystä. Taloutemme ja hyvinvointimme perustuvat luontoon.

Positiivista on, että luonnon monimuotoisuudesta ja ilmastonmuutoksesta puhutaan nyt enemmän kuin koskaan. Olemmeko vihdoinkin ymmärtämässä sen, että olemme riippuvaisia kaiken elävän keskinäisestä yhteydestä?

Uhattu elämä -näyttely edistää vahvasti tätä ymmärrystä, lisää empatiaa ja herättää osaltaan ymmärtämään luonnon ja ihmisen saumatonta yhteyttä. Muutos on välttämätön. Meidän on asetettava puntariin ihmisen itselleen asettama yksinoikeus planeettamme herruudesta.

Esimerkkini luonnon tilasta ovat varsin karua kuultavaa. Ahdistukseen ei kuitenkaan kannata vaipua. Se lamaannuttaa. Sen sijaan kannattaa ryhtyä toimiin ja innostaa muutkin mukaan. Meillä on kiire pelastaa planeettamme, mutta se on mahdollista, mikäli niin haluamme. Jokainen voi tehdä oman osuutensa! Tänään Sinebrychoffin taidemuseo näyttää meille mallia.

Haluankin kiittää Sinebrychoffin taidemuseota Uhattu elämä -näyttelystä. On hienoa, että taidemuseot ovat mukana keskustelemassa luonnon ja ihmisen välisestä vuorovaikutuksesta ja osaltaan ratkaisemassa ympäristökriisiä. Taiteen kieli on vahvaa, ja se antaa tilaa tunteille ja herkkyydelle. Parhaimmillaan se nostaa keskusteluun myös uusia asioita ja näkökulmia. Taide auttaa meitä ihmisiä oppimaan.

Näillä sanoilla avaan Uhattu elämä -näyttelyn.

Kiitos!